

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

Aquapark 5, Veendam
Postbus 195
9640 AD Veendam
Tel 0598-693800
www.hunzeenaas.nl

Uw brief	11 juni 2020	Datum	10 juli 2020
Ons kenmerk	IN20-0779/20-0737	Behandeld door	Wilfried Heijnen
Onderwerp	Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit Winningsplan 2018 (Nedmag)	Doorkiesnummer	0598-693402

Hooggeachte heer Wiebes, Inspraakpunt Nedmag,

Tot uiterlijk 24 juli 2020 liggen het ontwerp-instemmingsbesluit Winningsplan 2018 (Nedmag) en twee bijbehorende omgevingsvergunningen ter inzage.

Met betrekking tot de omgevingsvergunningen, OLO 3554325 en OLO 300045, delen wij u mee dat hierop onze instemming kan worden gegeven.

Ten aanzien van het ontwerp-instemmingsbesluit Winningsplan 2018 (Nedmag) brengen wij u het volgende onder uw aandacht.

Zoals u bekend (zie ook ons advies aan de minister van EZK, 13-11-2019, kenmerk 19-2337) staan wij op het standpunt dat een commerciële activiteit niet mag leiden tot kosten voor ons waterschap. En daarmee indirect voor de inwoners van ons werkgebied die waterschapsbelasting betalen. Dit betekent dat wij volledig gecompenseerd willen blijven voor kosten die wij als waterschap moeten maken om het waterbeheer aan te passen en vervolgens eeuwigdurend in stand dienen te houden. De gevolgen van bodemdaling door zoutwinning, die het gevolg zijn van de uitvoering van dit en eerdere winningsplannen. Deze volledige compensatie moet zijn geborgd. Daarnaast willen wij geen aansprakelijkheid dragen voor mogelijke gevolgen van benodigde peil aanpassingen.

Om deze gevolgen en risico's voor de regio tot een minimum te beperken dringen wij aan een maximum te stellen aan de mate van bodemdaling in het diepste punt en wel tot 84 cm. (excl. onzekerheidsmarge) en deze maximale bodemdaling vervolgens sturend te laten zijn voor de mate van zoutwinning in miljoen ton tot 2045.

Wat dit standpunt concreet betekent voor onze zienswijze op het ontwerp-instemmingsbesluit, lichten wij u hieronder graag toe. (*Mbw: art. 4, art. 33, lid. 1a/b/c*)

Algemeen

Verdere zoutwinning gaat gepaard met verdere bodemdaling. Hoe meer de bodem daalt, hoe groter de gevolgen voor het waterbeheer. Wij willen de functies in het gebied (o.a. wonen, landbouw en natuur) kunnen blijven bedienen met een passend (grond)waterpeil. In het ontwerp-instemmingsbesluit wordt ruimte gegeven om zout te kunnen winnen tot een maximale

bodemdaling van 95 centimeter voor het diepste punt, met daarbij een onzekerheidsmarge. Inclusief de gevolgen van gaswinning (+15 cm), komt daarmee de maximale bodemdaling op 1,1 m. Dit achten wij niet verantwoord in relatie tot een goed functionerend watersysteem dat in staat is functies in het gebied op dezelfde manier te blijven bedienen als in de huidige situatie.

Wij zijn van mening dat de maximale einddaling voor het diepste punt nader moet worden bijgesteld en uiteindelijk moet worden vastgelegd op 84 cm. Zie de bijlage voor de nadere onderbouwing hiervan. (*Mbw: art.36, lid.1a/c/d*)

Gerelateerde water thema's

Hierna wordt ingegaan op de verschillende thema's waarop de bodemdaling door zoutwinning invloed heeft en waarvoor het waterschap verwacht dat u hiervoor heldere en niet voor tweeërlei uitleg vatbare voorwaarden en/of voorschriften opneemt in het instemmingsbesluit en de uiteindelijke winningsvergunning aan Nedmag. (*Mbw: art.4, art.36, lid.2/3*)

1) Veiligheid (kaden)

Wij verwachten dat alle kosten die we moeten maken om de hoogte van de kruin en/of stabiliteit van (boezem)kaden aan te passen aan bodemdaling, zodat de waterveiligheid niet verslechtert, volledig worden gecompenseerd door Nedmag. In de op te stellen overeenkomst en financiële waarborg zal dit moeten worden opgenomen.

Wij verwachten dat in de voorschriften dit onderdeel benoemd wordt als vergunningsvoorwaarde. (*Mbw: art.4, art.33, lid.1c, art.36, lid.1a/c/d, art.102*)

2) Klimaatadaptatie

Door het toenemen van de bodemdaling ontstaan er meer en kleinere peilgebieden met meer kunstwerken. Het risico van wateroverlast zal toenemen naar de toekomst bij piekbuien en hogere waterpeilen. Als de bodem daalt stroomt er nu eenmaal meer water naar de laagste punten, als daar geen compenserende maatregelen voor worden genomen. Deze compenserende maatregelen brengen kosten met zich mee. Wij verwachten dat al deze kosten in de op te stellen overeenkomst en financiële waarborg worden opgenomen, zodat we verzekerd zijn van compensatie van alle gemaakte en nog te maken kosten.

Wij verwachten dat in de voorschriften deze onderdelen benoemd worden als vergunningsvoorwaarden. (*Mbw: art.4, art.36, lid 1a/c/d, art.102*)

3) Grondwaterstromingen.

Dit thema komt op meerdere plaatsen terug in ons eerder afgegeven advies van 13 november 2019. In het ontwerp besluit wordt dit thema doorverwezen als onderdeel van het gebiedsproces. U geeft aan in het besluit dat 'het feit dat er extra inspanningen nodig zijn en meer dan in andere gebieden op zich geen reden is om instemming te weigeren. Aanpassing van de waterhuishouding is mogelijk en leidt niet tot veiligheidsvraagstukken.'

Wij zijn van mening dat de risico's van een aan de bodemdaling aangepast watersysteem en waterbeheer onvoldoende worden benoemd. Verdere bodemdaling zorgt voor een toenemende complexiteit in het faciliteren van de verschillende functies in het gebied met

een passend (grond)waterpeil. Het risico op schade als gevolg van veranderingen in grondwaterstanden en grondwaterstromingen is niet uit te sluiten. Eventuele schade door aan bodemdaling aangepast waterbeheer, is naar het oordeel van Hunze en Aa's voor de rekening van Nedmag. Om de aansprakelijkheid hiervoor te borgen, vragen wij u dit risico, alsmede de aansprakelijkheid van Nedmag voor schade, vooraf en expliciet te benoemen in het instemmingsbesluit en onder de aandacht te brengen van de Commissie Mijnbouwschade.

Ook in de op te stellen overeenkomst en financiële waarborg zal dit ons inziens expliciet moeten worden benoemd en opgenomen.

Wij verwachten dat in de voorschriften dit onderdeel benoemd wordt als vergunningsvoorwaarde. (*Mbw: art.4, art.36, lid 1a/c/d, art.102*)

4) **Waterkwaliteit.**

Dit onderdeel wordt in het ontwerp-instemmingsbesluit benoemd als "indirecte gevolgen hebben voor beschermde natuurwaarden". Daarbij is bij de beoordeling alleen uitgegaan van N2000 gebieden en/of het Natuurnetwerk. In de beoordeling wordt aangegeven dat daarmee het onderzoek naar effecten op natuur en milieu in het winningsplan voldoende worden meegenomen. Wij citeren uit hoofdstuk 7 - Eindbeoordeling - pagina 45: "De minister is, mede op basis van het advies van SodM, gebleken dat er geen nadelige effecten op natuur en milieu door de zoutwinning worden verwacht."

Het advies van SodM, waarop u uw oordeel mede baseert, is met name toegespitst op de gevolgen van zoutwinning voor mens en milieu in de ondergrond met betrekking tot o.a. cavernevorming, cavernedruk, hulpstoffen en het abandonneren van putten. De gevolgen voor mens en milieu van bodemdaling en de aanpassingen die wij daarvoor moeten doen in ons waterbeheer, zijn in het winningsplan 2018 en het ontwerp besluit onvoldoende in beeld gebracht.

Wij dringen erop aan dat onderzoek zich mede moet richten op de gevolgen voor de algehele effecten op natuur in de regio, niet uitsluitend toegespitst op N2000 en/of Natuurnetwerken. Effecten te duiden die met name gevolgen hebben voor de biodiversiteit in het oppervlaktewater, rekening houdend met aan bodemdaling aangepast waterbeheer. Eventuele benodigde compenserende maatregelen vragen ook compensatie door Nedmag.

In de op te stellen overeenkomst en financiële waarborg zal dit moeten worden opgenomen.

Wij verwachten dat in de voorschriften dit onderdeel benoemd wordt als vergunningsvoorwaarde. (*Mbw: art.4, art.36, lid 1a/c/d, art.102*)

5) **Beheer, onderhoud en vervangingsinvesteringen.**

Alle investeringen en aanpassingen die wij moeten doen in de infrastructuur (stuwen, gemalen, e.d.) om het waterbeheer aan te kunnen passen aan de bodemdaling, brengen niet alleen kosten voor de aanleg met zich mee. We hebben ook te maken met kosten voor het beheer en onderhoud en energieverbruik. En op termijn vervangingsinvesteringen. In de op te stellen overeenkomst en financiële waarborg moeten al deze kosten worden meegenomen.

Wij verwachten dat in de voorschriften dit onderdeel benoemd wordt als vergunningsvoorwaarde. (*Mbw: art. 4, art. 36, lid 1a/c/d, art. 102*)

6) **Zekerheidsstelling.**

Het waterschap is content met de instelling van een extern van Nedmag te plaatsen financiële waarborg.

In het besluit geeft u aan: "Nedmag dient zorg te dragen voor een financiële waarborg in een van de onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie." Dit is tevens opgenomen in Artikel 11, waarbij is aangegeven dat de constructie moet zijn opgericht voor aanvang van de zoutwinning.

De beschrijving van de financiële waarborg is naar onze mening nog onvoldoende duidelijk en niet volledig. Naast aanleg en onderhoud, moet ook de financiering van beheerkosten, de kosten van eerder genoemde compenserende maatregelen en vervangingsinvesteringen geborgd zijn.

Artikel 11 verwijst uitsluitend naar de gevolgen ontstaan door het Winningsplan 2018. De huidige overeenkomst vervalt per 2022 en zal vervangen worden door een nieuw vast te stellen overeenkomst, inclusief de financiële waarborg. De nieuwe overeenkomst zal van toepassing zijn op de volledige gevolgen van de bodemdaling vanaf 1993 tot heden, alsmede op het besluit over het Winningsplan 2018. Alle bijbehorende verplichtingen en gevolgen van bodemdaling voor het watersysteem, zullen in de overeenkomst en fondsvorming zijn beslag krijgen.

In aanvulling hierop verlangen wij dat de winning op grond van het Winningsplan 2018 niet eerder kan plaatsvinden, dan dat er overeenstemming is over de oprichting van de financiële waarborg en dit in de overeenkomst is vastgesteld.

Resumerend, het Winningsplan 2018 brengt bodemdaling met zich mee en dit heeft gevolgen voor het waterbeheer. Als waterbeheerder willen wij ons niet geconfronteerd zien met kosten voor aangepast waterbeheer die niet worden gecompenseerd, nu of in de toekomst. Ook wensen wij geen aansprakelijkheid te dragen voor risico's op schade die het gevolg kunnen zijn van aan bodemdaling aangepast waterbeheer. De financiële waarborg is hierin een eerste stap die onze instemming heeft.

Graag gaan we met uw ministerie en Nedmag in gesprek om de invulling van dit fonds nader te concretiseren, dit nadrukkelijk voorafgaand aan zoutwinning op basis van de besluitvorming over het Winningsplan 2018. (*Mbw: art. 4, art. 102, lid. 1/2/3*)

7) **Ontbrekend onderzoek.**

In de op te stellen overeenkomst zal benodigd nader onderzoek moeten worden opgenomen en onderdeel zijn van kosten die ondergebracht zijn in de financiële waarborg. Wij verwachten dat in de voorschriften dit onderdeel benoemd wordt als voorwaarde in de vergunning.

Daarbij blijven wij van mening dat bij mijnbouwactiviteiten met een dergelijke grote impact op de bodemdaling en aanwezige functies, een planMER onderdeel moet zijn van de planprocedure bij mijnbouwactiviteiten, in deze het Winningsplan 2018.

(*Mbw: art. 4, art. 36, lid 1a/c/d, art. 102*)

Overeenkomst en Fondsvorming

In eerste instantie zal tussen Nedmag en het waterschap een nieuwe overeenkomst moeten worden opgesteld, vóórdat het Winningsplan 2018 van kracht wordt en tot zoutwinning wordt overgegaan.

U geeft in het besluit aan dat dit tevens met de gemeente Midden-Groningen en gemeente Veendam dient te worden geregeld. Gezien de aard en impact van bodemdaling op het watersysteem en de complexiteit hiervan, dient Nedmag het initiatief te nemen in overleg met de lokale overheden de inhoud en opzet van de overeenkomst te bepalen en deze vast te stellen met de betrokken gemeenten en/of het waterschap, voordat tot zoutwinning kan worden overgegaan. Het mag duidelijk zijn dat de positie en het belang van het waterschap, als functionele overheid, hierin is dan de beide gemeenten. Over de op te nemen voorschriften gaan we in de bijlage nader in.

Voor Fondsvorming, via een extern van Nedmag te plaatsen financiële voorziening, geeft u aan dat hierbij uw Ministerie ook aan tafel plaats zal nemen. Wij dringen er daarbij op aan dat, naast de overeenkomst, ook de realisatie van deze financiële voorziening met spoed wordt opgepakt door Nedmag en deze eveneens vóór het van kracht worden van het Winningsplan 2018 in hoofdlijnen vast zal staan.

Resumerend zijn dit de kernpunten van onze zienswijze;

- Een overeenkomst vast te stellen met de lokale overheden (gemeenten en/of waterschap), voordat de winningsvergunning is afgegeven en tot winning van zout kan worden overgegaan.
- Fondsvorming in een extern van Nedmag geplaatste financiële voorziening, ingericht en bedoeld voor alle kosten die toe te schrijven zijn aan de totale zoutwinning vanaf 1993.
- De mate van bodemdaling (cm) sturend te laten zijn en niet het winningsvolume (milj.ton).
- De maximale bodemdaling voor het diepste punt vast te stellen op 84 cm (excl. onzekerheidsmarge).
- In het overige bodemdalingsgebied een bodemdaling niet groter dan 65 cm.
- Actualisatie van het Winningsplan 2018 bij een bodemdaling van 75 cm of in het jaar 2035.

Wij verwachten dat u onze zienswijze zeer ter harte neemt en hieruit de zorg, het belang en de risico's voor de regio en het waterbeheer kunt afleiden en dit zal leiden tot een aanpassing van uw ontwerp-instemmingsbesluit voor het Winningsplan 2018 (Nedmag).

Hoogachtend,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf

BIJLAGE:

Bij de zienswijze van het waterschap Hunze en Aa's (kenmerk IN20-0779/20-0737) op het ontwerp-instemmingsbesluit Winningsplan 2018 (Nedmag) van het Min. Van EZK

Inleiding

De gestelde onzekerheidsmarge (-9 cm / +7 cm) is een dusdanig grote marge, om daarvoor niet, zoals het besluit nu kan worden opgevat, vrijblijvend een bodemdaling tot 95 cm te vergunnen. Wij dringen aan de hoeveelheid zout, tot 3,7 milj. ton tot 2045, niet maatgevend te laten zijn, maar daar in de gevolgen van de bodemdaling voor de regio nadrukkelijk af te wegen en te betrekken. De mate waarin de bodemdaling plaats zal mogen vinden te beperken tot een maximaal toegestane bodemdaling voor het diepste punt en dit sturend te laten zijn voor de mate waarin zout kan worden gewonnen.

Legenda bij de tabellen:

INSTEMMING waterschap Hunze en Aa's
AANPASSING conform ontwerp instemmingsbesluit
ZIENSWIJZE waterschap Hunze en Aa's

Conform ontwerp instemmingsbesluit Min. van EZK

Stopzetten winning VE-3

Door het stopzetten van actief winnen uit caverne VE-3, zal de daarbij behorende bodemdaling in het diepste punt (met 2 cm.) niet plaatsvinden. Conform de tabel op pagina 15 van het ontwerp besluit, betekent dit concreet een aanpassing van de bodemdaling van $88 - 2 = 86$ cm voor het diepste punt. Niet actief winnen uit caverne VE-3 betekent impliciet dat hiermee ook de te winnen hoeveelheid zout bijgesteld te worden.

Conform het nu voorliggende ontwerp instemmingsbesluit Winningsplan 2018, tabel op pagina 15, dient de tabel daarop als volgt te worden aangepast.

juni 2018 en na de productie van 1,7 Mton zout Bijdrage	Daling na aflatens reeds aanwezige pekel (in cm t.o.v. 1977)	Daling als gevolg van productie (in cm)	Daling na aflatens en productie (in cm t.o.v. 1977)
TR-cluster	75	n.v.t.	75
TR-9	2	2	4
VE-3	2	0	2
VE-1 en VE-2	1	n.v.t.	1
VE-5+6	n.v.t.	1	1
VE-7+8	n.v.t.	2	2
naverzadiging	n.v.t.	1	1
Totaal	80	6	86

Daarmee komt de einddaling 86 cm. (excl. onzekerheidsmarges)

Zienswijze waterschap Hunze en Aa's

Conform advies SodM, Tcbb en het waterschap, kan de minister er voor zorgdragen dat aan de algehele veiligheid voor het gebruik en toenemende risico's voor het watersysteem en de functies in de regio, de gevolgen van bodemdaling aan de bovengrond in het diepste punt niet onnodig verder worden opgerekt. Risico's die momenteel door de calamiteit in de TR-cluster al onomkeerbaar hebben plaatsgevonden.

Inzet caverne TR-9

6.1.3.2., pagina 14, vermeldt: 'Herinjectie in het TR-cluster van pekelwater uit de cavernes VE-5, VE-6, VE-7 en VE-8 is alleen toegestaan als uit onderbouwing blijkt dat naverzadiging in andere cavernes niet mogelijk is.'

Het waterschap merkt op dat er geen 'andere cavernes' zijn dan alleen caverne TR-9 die hiervoor in aanmerking kan komen. Het waterschap dringt er op aan dat het alleen toegestaan zal zijn om in caverne TR-9 te herinjecteren en deze caverne niet aanvullend voor actieve zoutwinning in te zetten (conform advies SodM/TNO/Tcbb). Caverne TR-9 alleen, onder strikte voorwaarden, in te zetten voor het actief opstarten van VE-5 óf VE-6. Dat, zodra VE-5 óf VE-6 actief is, de herinjectie wordt gestopt en wordt overgegaan op het aflaten van caverne TR-9. Voor de toekomstige putten VE-7 en VE-8 kunnen de actieve cavernes VE-5 en/of VE-6 ingezet worden voor herinjectie.

Voor herinjectie daarvoor zeker niet de TR-cluster in aanmerking te laten komen. Voor de bodemdaling in het diepste punt betekent het niet actief winnen uit caverne TR-9 een vermindering van de bodemdaling met 2 cm. Het herinjecteren in caverne TR-9 geeft een bodemdaling van 1 cm in het diepste punt.

Tabel op pagina 15 zou daardoor als volgt moeten worden aangepast.

juni 2018 en na de productie van 1,7 Mton zout Bijdrage	Daling na aflaten reeds aanwezige pekel (in cm t.o.v. 1977)	Daling als gevolg van productie (in cm)	Daling na aflaten en productie (in cm t.o.v. 1977)
TR-cluster	75	n.v.t.	75
TR-9	2	0	2
VE-3	2	0	2
VE-1 en VE-2	1	n.v.t.	1
VE-5+6	n.v.t.	1	1
VE-7+8	n.v.t.	2 (naversadiging via VE-5 en VE-6)	2
naversadiging	n.v.t.	1 (via TR-9 voor VE-5 of VE-6)	1 (TR-9)
Totaal	80	4	84

Daarmee dient de maximale einddaling voor het diepste punt op 84 cm. te worden vastgesteld.

Nadere onderbouwing

Ten opzichte van de einddaling van 84 cm., de onzekerheidsmarge (-9 cm) te hanteren, om bij het bereiken van 75 cm bodemdaling, een actualisatie van het Winningsplan 2018 als voorschrift op te nemen en/of bij het bereiken van het jaar 2035. Het nu zonder aanvullende voorwaarden voor Nedmag tot 2045 te kunnen blijven winnen, achten wij onverantwoord en geen recht doen aan de

vergaande gevolgen die de bodemdaling door zoutwinning aan de bovengrond voor mens en milieu in de regio toebrengt. Wij verwijzen daarvoor naar de Mbw, die u daarvoor de mogelijkheden geeft nadere voorschriften op te leggen.

De gestelde onzekerheidsmarge (+7 cm) niet als een reeds vaststaande bodemdaling aan te nemen en deze marge niet bij voorbaat op te plussen bij de geprognoseerde en vast te stellen maximale bodemdaling voor het diepste punt.

De bodemdaling door zoutwinning in het diepste punt daarom vast te stellen op 84 cm. Een onzekerheidsmarge is niet voor niets 'onzeker'. Wij zijn dan ook van mening dat de onzekerheidsmarge, die zowel van toepassing is naar boven als naar beneden, niet mag leiden tot het vergunnen van een bodemdaling naar boven voor 91 cm (of conform het voorliggende ontwerp besluit tot 95 cm).

Nadere voorwaarden/voorschriften

Voor de aangevraagde vergunning voor zoutwinning, tot 3,7 milj.ton tot 2045, dienen de volgende voorwaarden en/of voorschriften onderdeel te zijn van het instemmingsbesluit:

- Een maximale bodemdaling in het diepste punt worden vastgesteld op 84 cm, ongeacht de hoeveelheid milj.ton zout die op dat moment is gewonnen;
- De maximaal vastgestelde bodemdaling voor het diepste punt is inclusief het actief winnen, aflaten en abandonneren van de putten;
- Er een actualisatie van het Winningsplan 2018 zal plaatsvinden in 2035 of eerder bij het bereiken van 75 cm bodemdaling in het diepste punt;
- Er binnen de geprognoseerde contouren van het overige bodemdalingsgebied geen grotere bodemdaling zal plaatsvinden dan tot 65 cm ten opzichte van 1993;
- De buitenste contourlijn van de bodemdaling vast staat en niet verder zal worden opgerekt naar een grotere diameter van het bodemdalingsgebied.

Overeenkomst Nedmag – Waterschap Hunze en Aa's

Nedmag dient een overeenkomst te sluiten met de betrokken gemeenten en/of het waterschap, voordat tot zoutwinning kan worden overgegaan.

In de voorschriften van het instemmingsbesluit zou het volgende moeten worden opgenomen:

"De vergunninghouder, Nedmag, staat garant voor de volgende kosten, die via een extern van Nedmag geplaatste financiële constructie worden voldaan en via een overeenkomst nader worden geregeld voor:

- o watersysteem gerelateerde kosten (direct of indirect) die toe te wijzen zijn aan de bodemdaling door zoutwinning
- o voorbereiding en uitvoering maatregelen
- o nader onderzoek en modellering
- Kosten maatregelen aan het watersysteem
 - o initiële investeringskosten,
 - o beheer en onderhoudskosten
 - o energie en klimaatkosten
 - o en op termijn de vervangingsinvesteringen
- Kosten voor maatregelen aan veiligheid (boezem)kaden

- Kosten voor compensatie negatieve effecten op KRW (kwaliteit) en WB21 (kwantiteit) opgaven.”

Fondsvorming

Het faciliteren van commerciële mijnbouwactiviteiten (delfstoffenwinning) mag niet op enigerlei wijze leiden tot kosten en schade voor de taakuitvoering van het waterschap of leiden tot schadeclaims die terug te voeren zijn naar de gevolgen van bodemdaling door zoutwinning. Kosten die daardoor indirect worden doorberekend via de waterschapsbelasting en daarmee ten laste zouden komen aan de eigenaren/grondgebruikers in ons beheergebied.

Het in te richten fonds mag niet uitsluitend van toepassing zijn op de gevolgen voortkomende uit het Winningsplan 2018, maar op de gevolgen van de totale bodemdaling door zoutwinning vanaf 1993.

Het waterschap binnen het in te richten fonds, aandringt op een separaat onderdeel specifiek gelabeld voor de uitgevoerde en nog te nemen maatregelen binnen het watersysteem en alle daaraan gerelateerde kosten. Het ministerie van EZK voor haar eigen onderdelen de onderhandelingen voert met Nedmag. De verschillende onderdelen los van elkaar binnen het fonds gepositioneerd zijn voor:

1. het watersysteem (waterschap),
2. het abandonneren (ministerie),
3. en schadeclaims (particulieren/grondgebruikers).

Daarvoor te benoemen en nader uit te werken in de voorschriften van het fonds met betrekking tot het watersysteem:

- Maatregelen ter voorkoming van schade;
- Schadevergoeding door claims van derden als gevolg van bodemdaling (direct of indirect).

Voorschriften (artikelen)

Met betrekking tot de opgenomen voorschriften in het ontwerp-instemmingsbesluit geven wij u de volgende opmerkingen mee:

Artikel 1

- Op te nemen niet alleen het maximale productievolume en looptijd, maar eveneens een maximale bodemdaling van 84 cm in het diepste punt, een restrictie voor de maximale bodemdaling in het overige bodemdalingsgebied tot een maximum aan bodemdaling van 65 cm en een actualisatie van het winningsplan bij het bereiken van een bodemdaling van 75 cm (maximale bodemdaling 84 cm minus 9 cm onzekerheidsmarge).
- Wordt de maximale bodemdaling van 84 cm bereikt en/of wordt het winningsvolume van 3,7 milj./ton bereikt vóór 2045:
 - o er hierdoor aan de bodemdaling dan wel zoutwinning per direct een einde komt;
 - o en hiervoor vroegtijdig wordt overgegaan op het aflaten/abandonneren om binnen de maximale bodemdaling of winningsvolume te blijven.

Artikel 2

- Door het stopzetten van actief winnen in caverne VE-3 een vermindering op de bodemdaling van 2 cm wordt bereikt in het diepste punt.

Artikel 3

- De caverne TR-9 alleen ingezet zal worden voor herinjectie/naverzadiging voor de putten VE-5 óf VE-6 en voor caverne TR-9 geen actieve winning toe te staan.
- De maximale bodemdaling van de cavernes VE5 t/m 8 binnen het bodemdalingsgebied de bodemdaling van 65 cm niet mag overschrijden.

Artikel 4

- Wat de zienswijze van het waterschap betreft, is dit artikel niet meer van toepassing.

Artikel 7

- a. Herinjectie in de calamiteiten cluster (TR-cluster) niet toe te staan en hier uitsluitend caverne TR-9 in te zetten voor het opstarten van de putten VE-5 óf VE-6.
Alleen als naverzadiging in "ander cavernes" niet mogelijk zou zijn. Andere cavernes zijn niet beschikbaar en daarmee is deze zinsnede overbodig in dit artikel en kan geschrapt.
- b. Naar mening waterschap is dit lid, gezien voorgaande, niet meer van toepassing.

Artikel 11

Dit voorschrift beperkt zich nu op fondsvorming voor het Winningsplan 2018.

- Hieraan toe te voegen dat de financiële waarborg zich uitstrekt over en van toepassing is op de gevolgen voor de regio en specifiek voor het watersysteem met betrekking tot de totale bodemdaling door zoutwinning vanaf 1993.
- Het niet uitsluitend de activiteiten betreft beschreven in het Winningsplan 2018, maar het de gevolgen en alle kosten van bodemdaling betreft op het totale functioneren van het watersysteem vanaf de start van de bodemdaling door zoutwinning.